

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมา

ความท้าทายที่เป็นพลวัตของโลกในส่วนที่เป็นแรงกดดันภายนอก ได้แก่การเปลี่ยนแปลงของบริบทเศรษฐกิจและสังคมโลกที่มีการแข่งขันอย่างเสรีและไร้พรมแดน โดยไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ และความท้าทายรูปแบบใหม่ในกระแสโลกาภิวัตน์ คือการก้าวเข้าสู่ยุคอินเทอร์เน็ตในทุกสิ่ง (Internet of things) อันเนื่องจากการปฏิวัติดิจิทัล (Digital Revolution) การเปลี่ยนแปลงอุตสาหกรรม 4.0 (The Fourth Industrial Revolution) การดำเนินงานเพื่อบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนขององค์การสหประชาชาติภายในปี พ.ศ. 2573 (Sustainable Development Goals: SDGs 2030) ที่ประเทศไทยได้ให้สัตยาบัน รวมทั้งผลกระทบของการเป็นประชาคมอาเซียนและความต้องการกำลังคนที่มีทักษะในศตวรรษที่ 21 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560, ออนไลน์) ในการปฏิรูปการศึกษาของชาติที่ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงระบบการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นสอดคล้องกับประเทศไทยที่ต้องเผชิญกับระบบความท้าทายรูปแบบใหม่ในกระแสโลกาภิวัตน์ คือการก้าวเข้าสู่ยุคอินเทอร์เน็ตในทุกสิ่ง (Internet of things) อันส่งผลกระทบต่อการศึกษาโดยตลอด ด้วยเหตุนี้ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาจึงเห็นสมควรปรับปรุงแผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2560 - พ.ศ. 2579) ซึ่งแผนการศึกษาแห่งชาติฉบับนี้ได้กำหนดเป้าหมายไว้ 5 ด้าน ประกอบด้วย 1) ประชากรทุกคนเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพและมาตรฐานอย่างทั่วถึง 2) ผู้เรียนทุกกลุ่มเป้าหมายได้รับบริการทางการศึกษาอย่างเสมอภาคและเท่าเทียม 3) ระบบการศึกษาที่มีคุณภาพและสามารถพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุขีดความสามารถและเต็มตามศักยภาพ 4) ระบบการบริหารจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพเพื่อการพัฒนาผู้เรียนอย่างทั่วถึง มีคุณภาพและการลงทุนทางการศึกษาที่คุ้มค่าและบรรลุเป้าหมาย 5) ระบบการศึกษาที่สนองตอบและก้าวทันการเปลี่ยนของโลกที่เป็นพลวัตจากบริบทที่เปลี่ยนแปลงไป ส่งผลให้ในปัจจุบันสิ่งที่ยังต้องการต่าง ๆ นั้นคือ “ผู้นำที่มีภาวะผู้นำ” (Leadership) (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2560 : 1-5) การศึกษาเกี่ยวกับภาวะผู้นำจำเป็นจะต้องศึกษาทำความเข้าใจแนวคิด ทฤษฎีขององค์การให้่องแท้เพื่อที่จะชี้ให้เห็นธรรมชาติขององค์การ และการเปลี่ยนแปลงขององค์การ ทั้งนี้การศึกษาเชื่อว่าองค์การมีการเปลี่ยนแปลงในลักษณะวงจรชีวิต (Life cycle) อย่างไม่หยุดนิ่ง ดังนั้นการทำความเข้าใจเกี่ยวกับองค์การจึงจะช่วยให้สมาชิกในองค์การนั้น ๆ โดยเฉพาะผู้นำ (Leader) ขององค์การสามารถทำความเข้าใจในความเป็นไปขององค์การทั้งกำเนิดขององค์การการพัฒนาตลอดจนการเสื่อมสลาย ทั้งนี้เพื่อทำให้้องค์การสามารถปรับเปลี่ยนพัฒนา

ตนเองให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมได้อย่างเหมาะสม (สมุทร ชำนาญ, 2556 : 17) สำหรับตัวผู้บริหารที่เป็นผู้นำการจัดการให้องค์กรประสบผลสำเร็จ จำเป็นจะต้องมีความรู้ความเข้าใจในการทำงาน และมีความรับผิดชอบต่อบุคลากร ดังนั้นความเข้าใจคนและงานจึงเป็นเรื่องสำคัญ โดยเฉพาะคนซึ่งถือว่าเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่สำคัญที่สุด และเกี่ยวข้องกับพฤติกรรม ทั้งผู้บริหารและผู้ร่วมงานในอันที่จะสร้างความเข้าใจระหว่างกัน ทั้งนี้เพื่อพัฒนาทักษะที่นำไปสู่การทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ (ชร สุนทรายุทธ, 2553 : 1)

ภาวะผู้นำของผู้บริหารเป็นสิ่งสำคัญที่สุดในการบริหารงานให้ประสบผลสำเร็จและมีประสิทธิภาพ ซึ่งในปัจจุบันการพัฒนาคุณภาพของผู้บริหารในยุคปฏิรูปการศึกษาต้องมีคุณลักษณะและพฤติกรรมของผู้บริหารที่ให้ความสำคัญในด้านภาวะผู้นำทางวิชาการ คือความสามารถในการปฏิบัติงานของผู้บริหารเพราะผู้บริหารสถานศึกษาคนเดียวไม่สามารถดำเนินการทุกอย่างให้สำเร็จได้ จะต้องอาศัยผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย การที่ผู้บริหารจะได้รับความร่วมมือด้วยดีนั้นจะต้องดำเนินบทบาท และพฤติกรรมที่เหมาะสมในการรวมพลังกระทำกิจกรรมด้านการเรียนการสอนเกิดประสิทธิภาพ ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีสามารถบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาประสบผลสำเร็จ เป็นที่พึงพอใจนั้นจะมีคุณลักษณะโดดเด่นเฉพาะอยู่หลายประการ (พิมลพรรณ เพชรสมบัติ, 2555 : 28) โดยดำเนินงานในการกำหนดภาวะผู้นำทางวิชาการให้เป็นไปตามบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารในการปฏิบัติไว้ 5 ด้าน คือ มุมมองต่อแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงหลักสูตร การประเมินผลนักเรียน การจัดโครงการด้านรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ การประเมินผลการสอนของครู และการวางแผนเพื่อพัฒนาความก้าวหน้าในวิชาชีพของครู โดยผู้บริหารต้องทำงานร่วมกับครู กระตุ้นครู ให้คำแนะนำครูและประสานงานให้ครูทุกคนทำงานร่วมมือกันด้วยเทคนิควิธีที่มีคุณภาพ ซึ่งจะส่งผลให้การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาเกิดประสิทธิผลสูงสุด (จิรวิทย์ มั่นคงวัฒนะ, 2555, ออนไลน์) ความเป็นสตรีและบุรุษเป็นปัญหาที่สำคัญอย่างหนึ่ง ซึ่งเกิดจากความเห็นที่ค่อนข้างจะขัดแย้งกันระหว่างสตรีกับบุรุษ แต่อย่างไรก็ตามจากการศึกษาของกรอส (Gross, 1987 : 82 - 83) พบว่า แนวโน้มของผู้บริหารที่เป็นสตรีสามารถปฏิบัติงานได้ดีกว่าโรงเรียนที่มีผู้บริหารเป็นบุรุษและในทำนองเดียวกัน พบว่าผลการเรียนของนักเรียนที่บริหารการสอนโดยครูสตรีจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่า นอกจากนั้นประสบการณ์ในการทำงานก็เป็นตัวแปรที่สำคัญได้ เพราะประสบการณ์เป็นปัจจัยที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมของบุคคลในองค์กร

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌมศึกษาจันทบุรี ตราด มีแนวโน้มที่จะมีจำนวนผู้บริหารที่เป็นสตรีเพิ่มมากขึ้น ซึ่งจากข้อมูลในปี 2564 พบว่า จากจำนวนผู้บริหารสถานศึกษาทั้งหมดในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌมศึกษาจันทบุรี ตราด มีผู้บริหารสถานศึกษาเพศชาย

จำนวนทั้งสิ้น 48 คน คิดเป็นร้อยละ 60 ในขณะที่ผู้บริหารศึกษาที่เป็นเพศหญิงมีจำนวนทั้งสิ้น 32 คน คิดเป็นร้อยละ 40 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด. 2564. ออนไลน์) ทำให้ผู้บริหารสตรีได้เข้ามามีบทบาทสำคัญในการบริหารจัดการภายในองค์กรและเกิดข้อเปรียบเทียบ ในเรื่องของความแตกต่างในด้านของการบริหารงานและในด้านของการดูแลเอาใจใส่ ผู้ใต้บังคับบัญชาระหว่างผู้บริหารที่เป็นบุรุษกับผู้บริหารที่เป็นสตรี รวมทั้งการนิเทศกับสตรี ส่วนใหญ่ไม่ค่อยได้ผลดีเนื่องจากการทำงานของสตรีค่อนข้างใช้อารมณ์ ดำเนินการในลักษณะเป็น เรื่องส่วนตัวจนเกินไป (สุรกิจ สีอิน. 2556 : 54 - 55) ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาเกี่ยวกับภาวะผู้นำ ของผู้อำนวยการสตรีในสถานศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา พบว่า ผู้อำนวยการสตรีมีค่าเฉลี่ยของ คุณลักษณะบุคลิกที่ดีทุกด้าน โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ระดับมาก ยกเว้นเพียงอย่างเดียวที่อยู่ระดับ ปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ มีอารมณ์เยือกเย็น สุขุม (รุจิรา พุเจริญ. 2560 : 118) ภาวะผู้นำของ ผู้บริหารสถานศึกษาจึงเป็นสิ่งสำคัญในการขับเคลื่อนกระบวนการทำงานขององค์กรให้ประสบความสำเร็จแบบมุ่งสู่ความเป็นเลิศได้ตามเป้าหมาย โดยเฉพาะในด้านความสุขในการทำงานของ บุคลากร เพราะการทำงานมีความสำคัญต่อชีวิตของคนเราเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากคนเราส่วนใหญ่จะ ใช้เวลาอยู่กับการทำงานไม่น้อยกว่าแปดชั่วโมงต่อวัน หรือเรียกได้ว่าที่ทำงานเปรียบเสมือนเป็น บ้านหลังที่สอง ดังนั้น การเอาใจใส่ต่อสถานที่ทำงานให้มีบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อ การทำงานจึงเป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญ เพราะหากสถานที่ทำงานน่าอยู่คนทำงานก็จะมีความสุข อยากรไปทำงานและแสดงผลงานให้ออกมาดี ส่งผลให้งานประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย จะเห็น ได้ว่า การสร้างความสุขในการทำงานจึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างมากในการปฏิบัติงานในองค์กร องค์กร จะขับเคลื่อนไปในทิศทางลบหรือทิศทางบวกขึ้นอยู่กับความสุขในการทำงาน เพราะถ้าคนใน องค์กรไม่มีความสุขในการทำงาน จะทำให้การทำงานในองค์กรเป็นไปอย่างไม่มีประสิทธิภาพและ ไม่บังเกิดผลเท่าที่ควร และถ้างานไม่บังเกิดผลและไม่มีประสิทธิภาพก็จะส่งผลเสียให้เกิดขึ้น แก่องค์กรได้ ดังนั้นปัจจัยสำคัญในการปฏิบัติงานให้ประสบความสำเร็จได้นั้น คือบุคลากร ถึงแม้ว่าปัจจุบันจะมีการนำเอาเทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการทำงาน หรือนำมาใช้แทนคนใน การปฏิบัติงาน แต่ก็ไม่ได้เป็นตัวบ่งชี้วัดความสำเร็จได้ คนที่ปฏิบัติงานในองค์กรต่างหากที่จะเป็น ตัวบ่งชี้ความสำเร็จ เพราะคนเป็นผู้วางแผนวางแนวคิด ดังนั้นถ้าคนมีคุณภาพ มีความสุขใน การทำงาน งานก็จะประสบความสำเร็จได้ตามเป้าหมาย (นุรป่าชียะห์ กูนา. 2562 : 62)

จากความเป็นมาและความสำคัญของภาวะผู้นำของผู้บริหารสตรีที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาสตรีที่ส่งผลต่อความสุขของครูและ บุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด ตามมุมมองและทัศนคติของครูและบุคลากรในโรงเรียนที่มีผู้บริหารสถานศึกษาเป็นสตรี เพื่อเป็น

แนวทางในการปฏิบัติ ปรับปรุงและพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาสตรีในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานให้สามารถแสดงภาวะผู้นำในการบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล บรรลุวัตถุประสงค์ตามเป้าหมายที่วางไว้อย่างมีคุณภาพ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาสตรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด
2. เพื่อศึกษาความสุขในการทำงานของครูและบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาสตรีที่ส่งผลต่อความสุขในการทำงานของครูและบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด
4. เพื่อสร้างสมการพยากรณ์ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาสตรีที่ส่งผลต่อความสุขในการทำงานของครูและบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด

ประโยชน์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เพื่อเป็นองค์ความรู้ให้แก่ผู้บริหารสถานศึกษาและเป็นแนวทางการดำเนินงานสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด ได้มีแนวคิด และองค์ความรู้ในการทำงานเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาสตรี ที่ส่งผลต่อความสุขในการทำงานของครูและบุคลากรทางการศึกษา สามารถนำมาใช้เป็นแนวทางในการปรับพฤติกรรม พัฒนาตนเอง พัฒนางานวิชาชีพ พัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาให้เป็นผู้บริหารสถานศึกษาที่ดี มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และทำให้สมาชิกในองค์กรมีความเต็มใจที่จะทำงานอย่างเต็มกำลังศักยภาพ

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดขอบเขตไว้ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด ปีการศึกษา 2564 ได้แก่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด จำนวน 1,819 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด. ออนไลน์. 2564)

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด ปีการศึกษา 2564 ได้แก่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด จำนวน 1,819 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเทียบหากกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 320 คน และใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยใช้เขตพื้นที่การศึกษาเป็นชั้นของการสุ่ม หลังจากนั้นคัดเลือกครูผู้สอนของแต่ละเขตพื้นที่การศึกษาด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) (บุญชม ศรีสะอาด. 2556 : 43)

2. ตัวแปรที่ศึกษา

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาความสัมพันธ์ของตัวแปร 2 ตัวแปร ประกอบด้วย

2.1 ตัวแปรพยากรณ์ ได้แก่ ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด มี 4 ด้าน ดังนี้

2.1.1 ภาวะผู้นำแบบมุ่งเกณฑ์

2.1.2 ภาวะผู้นำแบบมุ่งสัมพันธ์

2.1.3 ภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม

2.1.4 ภาวะผู้นำแบบสั่งการ

2.2 ตัวแปรเกณฑ์ ได้แก่ ความสุขในการทำงานของครูและบุคลากร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด มี 4 ด้าน ดังนี้

2.2.1 การติดต่อสัมพันธ์

2.2.2 ความรักในงาน

2.2.3 ความสำเร็จในงาน

2.2.4 การเป็นที่ยอมรับ

นิยามศัพท์เฉพาะ

ในการวิจัยครั้งนี้ มีนิยามศัพท์เฉพาะที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยดังต่อไปนี้

ภาวะผู้นำ หมายถึง ความดีที่สั่งสมมา เป็นสิ่งที่ผู้นำทำให้คนพูดถึงได้ตลอดไป ด้วยการยกย่องผลงานและคุณงามความดี และความเด่นเป็นที่รู้จักของผู้นำ โดยภาวะผู้นำ มีคุณลักษณะ ทักษะ ความเชี่ยวชาญ พฤติกรรมของบุคคล ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล กระบวนการใช้อิทธิพลและอำนาจ เป็นได้ทุกอย่าง ทั้งแยกส่วนและรวมกันหลายส่วน อยู่ที่แนวทางในการเลือกที่จะศึกษาและฝึกฝน ซึ่งประกอบด้วย

1. ภาวะผู้นำด้านมุ่งเกณฑ์ หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาได้ให้ความสำคัญกับกฎเกณฑ์ และผลสำเร็จของงานเป็นหลัก มักเป็นผู้นำที่มีลักษณะเข้มงวด ชอบสั่งการ และเน้นกฎระเบียบในการทำงานเป็นที่ตั้ง และมีความสัมพันธ์กับผู้ใต้บังคับบัญชาต่ำ

2. ภาวะผู้นำด้านมุ่งสัมพันธ์ หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาจะใช้การสื่อสารสองทางกับผู้ใต้บังคับบัญชา โดยมีการสนับสนุนทั้งด้านอารมณ์และสังคม เป็นการสร้างแรงจูงใจในการทำงาน จะให้ความสำคัญกับคน มุ่งสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้บังคับบัญชา และผู้ใต้บังคับบัญชา โดยมีความเชื่อที่ว่าหากผู้ทำงานมีความสุข งานก็จะออกมาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. ภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษา ที่ให้ความสำคัญกับคนมากกว่ามุ่งความสำเร็จของงานเพียงอย่างเดียว มุ่งงานต่ำ มุ่งความสัมพันธ์สูง ผู้ใต้บังคับบัญชามีส่วนร่วมในการตัดสินใจ แสดงความคิดเห็นในงานที่ทำ ผู้นำมีส่วนในการกระตุ้น สร้างขวัญ กำลังใจ และส่งเสริมให้ผู้ตามมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ กล่าวคือกล้าแสดงออก

4. ภาวะผู้นำแบบสั่งการ หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษา ที่ใช้พฤติกรรมการบริหาร โดยเน้นการใช้อำนาจสั่งการและการตัดสินใจให้ผู้ตามต้องปฏิบัติตาม ผู้นำแบบนี้มีลักษณะมุ่งงานสูงแต่มุ่งความสัมพันธ์ต่ำ ผู้นำจะคอยแนะนำ ออกคำสั่ง และให้ข้อเสนอแนะ ให้คำสั่งที่ชัดเจนและดูแลบังคับบัญชาอย่างใกล้ชิด และมีลักษณะเป็นการสื่อสารแบบทางเดียว คือจากผู้นำสู่ผู้ตาม

ความสุขในการทำงาน หมายถึง การทำงานที่มีความสนุก มีความท้าทาย มีความเป็นอิสระ มีหัวหน้างานและเพื่อนร่วมงานที่ดี รวมไปถึงมีสถานที่ทำงานที่เหมาะสมในอันที่จะสามารถสร้างบรรยากาศ การทำงานอย่างมีความสุข ซึ่งประกอบไปด้วย การติดต่อสัมพันธ์ ความรักในงาน ความสำเร็จในงาน และการเป็นที่ยอมรับ ทำให้บุคคลเกิดอารมณ์และความรู้สึกในทางบวก ก่อให้เกิดสภาพที่พอใจ ได้รับการยอมรับจากผู้ร่วมงาน และทำให้มีความสุขในการทำงาน ซึ่งประกอบด้วย

1. การติดต่อสัมพันธ์ หมายถึง บุคลากรในสถานศึกษามีความสัมพันธ์อันดีในสถานที่ทำงาน โดยที่บุคลากรร่วมกันทำงานเกิดสังคมนการทำงานขึ้น เกิดสัมพันธ์ภาพที่ดีกับบุคลากร

ในการปฏิบัติงาน ให้ความร่วมมือช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การสนทนาพูดคุยอย่างเป็นมิตร ให้การช่วยเหลือ และได้รับการช่วยเหลือจากผู้ร่วมงานเกิดมิตรภาพระหว่างการปฏิบัติงานกับ บุคลากรต่าง ๆ

2. ความรักในงาน หมายถึง บุคลากรในสถานศึกษามีการรับรู้ถึงความรู้สึกรักและผูกพัน อย่างเหนียวแน่นกับงาน รับรู้ว่าตนมีภาระในการปฏิบัติงานให้สำเร็จ มีความยินดีในสิ่งที่เป็น องค์ประกอบของงาน กระตือรือร้นในการทำงาน เกิดความรู้สึกในทางบวกที่ได้ทำงาน สนุกสนาน รู้สึกภูมิใจที่ได้ทำงาน

3. ความสำเร็จในงาน หมายถึง บุคลากรในสถานศึกษารับรู้ว่าได้ทำงานบรรลุตาม เป้าหมายที่กำหนดไว้โดยได้รับความสำเร็จในการทำงาน ได้รับมอบหมายให้ทำงานที่ท้าทาย ให้สำเร็จ เกิดความสำเร็จ รู้สึกว่ามีคุณค่าในชีวิต ตลอดจนงานทำให้เกิดคุณประโยชน์ต่อตนเอง และสังคม

4. การเป็นที่ยอมรับ หมายถึง บุคลากรในสถานศึกษามีการรับรู้ว่าคุณค่าของตนเองได้รับความเชื่อถือจากผู้ร่วมงาน ได้รับการยอมรับจากผู้ร่วมงาน ผู้บังคับบัญชาในการทำงาน ได้รับความคาดหวังที่ดีและความไว้วางใจในการทำงาน

ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง บุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่ผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษา หรือผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนผู้อำนวยการสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด

ผู้บริหารสถานศึกษาสตรี หมายถึง สตรีซึ่งปฏิบัติหน้าที่ผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษา หรือผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนผู้อำนวยการสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด

ความสุขในการทำงาน หมายถึง ความรู้สึกของครูและบุคลากรในโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด ที่เกิดขึ้นในระหว่างการทำงาน อันเนื่องมาจากความสุขจากตัวงาน และสภาพแวดล้อมในขณะทำงาน ซึ่งเป็นอารมณ์ทางบวกในแต่ละวัน

ครู หมายถึง บุคลากรวิชาชีพซึ่งทำหน้าที่หลักทางด้านการเรียนการสอนและการส่งเสริม การเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการต่าง ๆ ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด

บุคลากรทางการศึกษา หมายถึง บุคคลที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด

สถานศึกษา หมายถึง สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษาจันทบุรี ๓๓๓

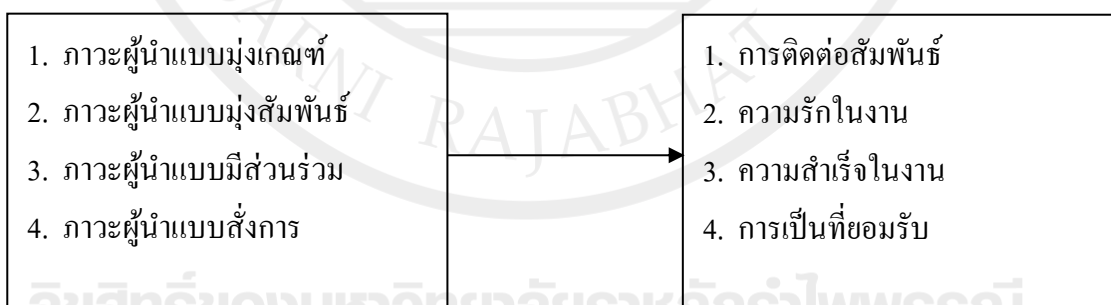
เขตพื้นที่การศึกษา หมายถึง หน่วยงานทางการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการที่เป็นศูนย์
ของการบริหารและจัดการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตพื้นที่จันทบุรี ๓๓๓

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เพื่อศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาสตรี ที่ส่งผลต่อความสุขใน
การทำงานของครูและบุคลากร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่จันทบุรี ๓๓๓ โดยผู้วิจัยได้อาศัยแนวคิด
เกี่ยวกับภาวะผู้นำ จากแนวคิดและทฤษฎีของ [1] สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์ (2550 : 8 - 9), [2] วิภาดา
คุปตานนท์ (2551 : 242 - 247), [3] เบลค และมูตัน (Blake and Mouton. 1982 : 166), [4] เรดคิน
(1970 : 205 - 230), [5] กิติ ตย์คานนท์ (2543 : 40 - 50), [6] คูบริน (2004), [7] ไลเคิร์ต (Likert.
1967), [8] เฮร์เซย์ และแบลนชาร์ด (Heray and Blanchard. 1996 : 170), [9] ไบรแมน (Bryman.
1992 : 107), [10] อินแวนเชวิช (Ivancevich. 2008 : 428), [11] รัตติกรณ์ จงวิศาล (2556 : 253)
จากนั้นนำมาวิเคราะห์ตัวแปรเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาสตรี ประกอบไปด้วย
6 ด้าน คือ 1) ภาวะผู้นำแบบมุ่งเกณฑ์ 2) ภาวะผู้นำแบบมุ่งสัมพันธ์ 3) ภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม
และ 4) ภาวะผู้นำแบบสั่งการ อีกทั้งผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับความสุขในการทำงานของ
ครูและบุคลากร จากทัศนะของนักวิชาการ พบว่าแบ่งออกเป็น 4 ข้อ คือ การติดต่อสัมพันธ์ ความรัก
ในงาน ความสำเร็จในงาน และการเป็นที่ยอมรับ ดังภาพประกอบ 1

ตัวแปรพยากรณ์

ตัวแปรเกณฑ์

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมุติฐานในการวิจัย

1. ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาศรีมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสุขในการทำงานของครูและบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด
2. ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาศรีส่งผลต่อความสุขในการทำงานของครูและบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี